

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Анотація

Формування об'єднаних територіальних громад – це основне завдання органів місцевого самоврядування, що є кроком до територіального розвитку.

Створення спроможних територіальних громад унаслідок передачі значних повноважень та ресурсів від державних органів органам місцевого самоврядування є кінцевою метою процесу децентралізації.

Ключові слова

Об'єднана територіальна громада, інвестиційний потенціал, розвиток та формування об'єднаних територіальних громад

Abstract

Formation of united territorial communities is the main task of local self-government bodies, which is a step towards territorial development.

Creation of capable territorial communities as a result of the transfer of significant powers and resources from state bodies to local self-government bodies is the ultimate goal of the decentralization process.

Keywords

United territorial community, investment potential, development and formation of united territorial communities

Вступ

Об'єднана територіальна громада — адміністративно-територіальна одиниця в Україні, утворена відповідно до Закону України 05.02.2015 №157-VIII (із змінами) «Про добровільне об'єднання територіальних громад».

Об'єднані громади утворюються внаслідок добровільного об'єднання суміжних територіальних громад населених пунктів. В залежності від адміністративного значення населеного пункту об'єднані територіальні громади можуть бути міськими, селищними та сільськими.

Станом на 1 січня 2018 року в Україні утворено 705 об'єднаних територіальних громад в них проживає 6,4 млн. осіб, площа 175054,06 .

Результати дослідження

Територіальна організація влади, яка має вирішувати певні проблеми та завдання життєдіяльності суспільства, як-от культурного, соціально-економічного, політичного розвитку, транспортної інфраструктури, надання якісних адміністративних послуг населенню, відіграє надзвичайно важливу роль у державі.

Проте на сьогодні переважна більшість територіальних громад в Україні, маючи право вирішувати питання місцевого значення, неспроможна їх виконувати через брак власних коштів, занепад або відсутність інфраструктури (необхідних будівель, споруд, доріг), а також брак кадрів відповідної кваліфікації.

Тому значна частина питань місцевого значення не вирішується належним чином – не утримуються приміщення шкіл, закладів охорони здоров'я та інші будівлі комунальної власності, не забезпечується благоустрій території, нічне освітлення вулиць тощо.

На рівні територіальної громади можуть вирішуватися питання місцевого економічного розвитку, планування розвитку територій, утримання місцевої інфраструктури, забудови, благоустрою території, соціальної допомоги, культури, первинної ланки охорони здоров'я, середньої, дошкільної та позашкільної освіти, муніципальної поліції, пасажирських перевезень на території громади, житлово-комунальних послуг, утримання об'єктів комунальної власності.

Основними документами, які визначають стратегічний напрямок формування об'єднаних територіальних громад є:

- Закон про добровільне об'єднання територіальних громад від 05.02.2015 №157-19;
- Бюджетний Кодекс України (із змінами) від 25.12.2015 №928-VIII;
- Методика формування спроможних територіальних громад, Постанова Кабінету Міністрів від 08.04.2015 №214.

При існуючій системі управління – район, на території якого розташовано кілька територіальних громад, адміністративні послуги надаються виключно в районному центрі – адже там є відділи пенсійного, соціального забезпечення, системи освіти та охорони здоров'я та таке інше. Тому, мешканці навіть найвіддаленішої громади змушені для отримання адмінпослуг їхати до районного центру.

При новій системі управління – на території району сформовано з громади, кожна з яких набуває функцій та повноважень, фактично прирівняних до міст обласного значення – тобто всі адміністративні послуги надаватимуться безпосередньо в центрі об'єднаної територіальної громади. Таким чином, мешканці громади отримають можливість вирішити свої питання безпосередньо в своїй територіальній громаді, що означатиме наближення послуг до мешканців. Зважаючи на це, можна передбачати що кардинального зменшення управлінців не відбудеться, адже після завершення формування об'єднаних територіальних громад необхідно буде сформувати і нові виконавчі структури для надання адмінпослуг в цих об'єднаних територіальних громадах.

Існує чітка послідовність визначення потенційних адміністративних центрів спроможних територіальних громад, які фактично і визначатимуть якими бути майбутнім об'єднаних територіальним громадам.

Формування спроможних територіальних громад здійснюється у такій послідовності:

1) визначення потенційними адміністративними центрами міст обласного значення та населених пунктів, що мають статус районних центрів, та зон їх доступності. Зони доступності таких потенційних адміністративних центрів визначаються на відстані не більш як 20 кілометрів дорогами з твердим покриттям. Відстань може бути збільшена до 25 кілометрів у разі, коли чисельність населення спроможної територіальної громади в зоні віддаленості від потенційного адміністративного центру більш як 20 кілометрів становить не більш як 10 відсотків загальної чисельності населення такої громади. Така відстань може бути зменшена у разі відсутності доріг з твердим покриттям чи особливостей рельєфу, що унеможливує сполучення (ріки без мостів, гори). Зони доступності потенційних адміністративних центрів спроможних територіальних громад визначаються з урахуванням доступності послуг у відповідних сферах, зокрема часу прибуття для надання швидкої медичної допомоги у невідкладних випадках та пожежної допомоги, що не має перевищувати 30 хвилин;

2) визначення потенційними адміністративними центрами населених пунктів (сіл, селищ, міст), які раніше мали статус районних центрів та розташовані на відстані більш як 20 кілометрів дорогами з твердим покриттям від міст обласного значення та населених пунктів, які мають статус районних центрів, та зон їх доступності. У разі розташування в зоні доступності потенційного адміністративного центру спроможної територіальної громади, який має відповідні кадрові ресурси, фінансове забезпечення та розвинуту інфраструктуру (зокрема, на території якого є загальноосвітній навчальний заклад I—III ступеня, проживає не менш як 250 дітей шкільного і 100 дітей дошкільного віку), такий населений пункт може бути визначений потенційним адміністративним центром спроможної територіальної громади;

3) визначення потенційними адміністративними центрами інших населених пунктів (сіл, селищ, міст), територія яких не охоплюється зонами доступності потенційних адміністративних центрів, які розташовані на відстані не менш як 20 кілометрів дорогами з твердим покриттям від таких потенційних адміністративних центрів та частково забезпечені інфраструктурою.

Інвестиційний потенціал територій об'єднаних громад

Вінницький та інші регіони України мають великий інвестиційний потенціал і можливість для обслуговування внутрішніх і закордонних інвесторів однак використовують їх на 5%.

Інвестиційна діяльність органів місцевого самоврядування є одним з пріоритетних чинників, які сприяють у створенні нових середніх і великих підприємств.

Без проактивної інвестиційної діяльності зі сторони органів місцевого самоврядування громада має невеликі шанси на те, що потенційний інвестор зацікавиться об'єктами на її території і проаналізує важливі для нього фактори, пов'язані з локацією.

Інвестиційна діяльність місцевої влади має набагато більше значення, ніж виникало б це з простого аналізу їх компетенцій і можливостей. Насправді, станом на сьогодні потенційні інвестори не мають великого вибору при визначенні потенційного інвестиційного майданчика, щоб розмістити своє виробництво. Території громад, особливо малого і середнього розміру, які не займаються проактивною інвестиційною діяльністю, є у великій мірі закритими на вплив нових інвесторів і в більшості випадків не з'являються у списку локацій, куди можна інвестувати, навіть, якщо це є логічним і доцільним.

Менші громади, а також громади з невисокою інвестиційною привабливістю території повинні вести посилену проактивну інвестиційну політику і процесі пошуку інвесторів з посиленням використанням ресурсів місцевої влади. В іншому випадку поява потужних інвесторів на їх території є дуже малоімовірною.

Висновки

Якщо розглядати процес добровільного об'єднання територіальних громад як окрему складову, то головною перевагою Закону є можливість майбутній об'єднаній – спроможній – територіальній громаді отримати чіткі і незалежні функції і повноваження по задоволенню потреб мешканців територіальних громад і фінансові ресурси, в тому числі і місцеві податки, на їх реалізацію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. <http://decentralization.gov.ua/gromada>.
2. <http://polissya.net/2012-08-01-08-20-33/korusni-novunu/3354-obiednani-terutorialni-gromadu-perevagu-ta-ruzuku.html>.
3. Закон України від 05.02.2015 №157-VIII «Про добровільне об'єднання територіальних громад» - <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.

Шрамко Валерія Олегівна – студентка групи БМ-17мі, факультет будівництва, теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Науковий керівник: **Гарнага Вікторія Леонідівна** - к.т.н., доцент кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Shramko Valeriia Olegivna is a student of the BM-17mi group, the faculty of construction, heat and power supply, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Scientific supervisor: **Garnaga Viktoriia Leonidovna** - Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Department of Construction, Urban Management and Architecture, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.